

Entre taurons i emprenedors

Arnau Bonada

Economista, president de la Xarxa Onion i vicepresident segon del CIESC

Fa uns dies, a la vinyeta que publica El Roto al diari *El País* es veia un tauró de grans dimensions i dents esmolades amb el text “Me han contratado para dar un máster en una escuela de negocios”. Dit sigui d'entrada, tinc la màxima admiració cap a El Roto i la seva trajectòria artística. Amb tot, aquella il·lustració em va fer reflexionar sobre com d'estès es troba, en la nostra societat, el discurs contrari a l'empresa i al benefici econòmic generat a través dels negocis. *El País* és, amb diferència, el principal diari generalista de l'Estat. Em pregunto en quants altres països occidentals un plantejament similar ocuparia una posició tan central.

El darrer Premi Nobel d'Economia, Joel Mokyr, basa la seva obra en la importància de les idees en el desenvolupament econòmic. El seu estudi principal se centra en el segle divuit a Europa. Defensa que l'expansió de la Il·lustració –i del que ell anomena els “emprenedors intel·lectuals”– va establir les condicions per a la posterior revolució industrial. El seu concepte més famós és el del *mercado de las ideas*, un terreny de joc en què aquestes competeixen entre si per esdevenir hegemòniques. Una te-

oria que podem emparentar amb Max Weber i el seu clàssic *L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme*, que connecta la concepció del treball del calvinisme, en oposició a la tradició catòlica, amb l'alba del sistema capitalista.

En resum, en una societat, les idees dominants donen forma a les institucions i aquestes institucions són les que acaben generant un entorn propici o desfavorable al creixement econòmic.

La idea que els empresaris que guanyen diners són taurons o persones sense escrúpols la tenim força arrelada. Per exemple, fins no fa gaire, a la televisió pública catalana s'emetia una sèrie, de producció pròpia, en què un tal Senyor Pla, sempre amb vestit i corbata, dirigia una empresa anomenada Extorsions i Especulacions Pla i es dedicava a tota mena de malifetes. Una curiosa manera de fomentar l'emprenedoria entre els més menuts.

Malgrat haver-nos anat allunyant de la moral catòlica tradicional, que durant segles va mirar amb recel el lucre, una part d'aquell reflex cultural sembla perdurar disfressat de modernitat. Si abans el benefici econòmic es qüestionava des d'un marc religiós, avui sovint es fa des de deter-

minats espais polítics, paradoxalment progressistes. Una tendència preocupant a identificar la iniciativa privada amb egoisme, explotació o immoralitat. Com si, dins del mercat de les idees, estigués guanyant la partida una nova Inquisició que ubica l'empresa permanentment al banc dels acusats.

Aquests dies, a Sabadell, estem celebrant la Setmana de l'Emprenedoria. Em sembla l'espai idoni per reivindicar la iniciativa privada, la generació d'activitat econòmica i la bondat del benefici empresarial. Per tot el que hem explicat, la vocació emprenedora dins de la població autòctona cotitza a la baixa. Sort en tenim de la immigració, que està impulsant el col·lectiu. Molts arriben de cultures en què la gent està acostumada a haver-se d'espavilar. Esperem que, en aquest cas, el mestissatge sacsegi el nostre endormiscat mercat de les idees i en sortim reforçats i amb més empena col·lectiva.

Acabo aquestes línies just després de la conferència del Molt Honorable president Illa. Si em permeteu la ironia, puc constatar que la Generalitat ja no és només una gestoria. Ara serà també una immobiliària.